Norsk
Svenska
Kriget

1814

Christian Fredrik
Var Norsk Kung

17/5 – 1814

10/10 - 1814

Norges Grundlag 17/5 1814

Kriget varade kort

26/7 – 1814

13/8 – 1814

Sverige mönstrade 45 000 man
1326 officerare, 1490 underofficerare,

Norge 30 000 man, 685 officerare, 1611 underofficerare,

Sverige hade 56 infanteribataljoner, och 47 andra

Den norska armen var dåligt rustad medan den svenska var väl organiserad.
Norska soldater var mer ett hemvärn där unga män inte någonsin deltagit i krig, medan svenskarna var yrkesmilitärer

Kampanjen mot Norge 1814 vars syfte var att med minsta möjliga blodsutgjutelse få Norge att acceptera den union med Sverige som beslutades i freden i Kiel år 1814 och det blev också Sveriges sista krig.

Slaget vid Midskog den 5 augusti 1814 blev en norsk seger och svenskarna tog revansch i Slaget vid Kjolbergs bro den 14 augusti 1814.

Freden och stilleståndet undertecknades i Moss den 14 augusti 1814.

Den 5 augusti 1814 vinner norrmännen en mindre framgång vid Midskog. Den svenske generalmajoren Karl Pontus Gahn har fått i uppgift att gåfrån Värmland mot Kongsvinger, syftet med manövern är att få norrmännen att splittra sina styrkor.

I Gahns instruktioner ingår att dra till sig uppmärksamhet men inte äventyra sina resurser mot en överlägsen fiende.

Exempel på Regementen och verkliga dödsfall m m

Västerbottens regemente:

Skellefteå kompani:

Isak Andersson skadad i vänster hand

Nils Olovsson dödad vid Midskog 5/8-1814

Corpral Hans Andersson Norgren, från Kroksjön dödad 5/8 -1814 vid Midskog

Lövångers kompani:

Anders Nilsson Åman, från Åbyn, skadad, fången

Gudmund Rösom, norsk soldats brev till sina föräldrar (han dog i kriget)

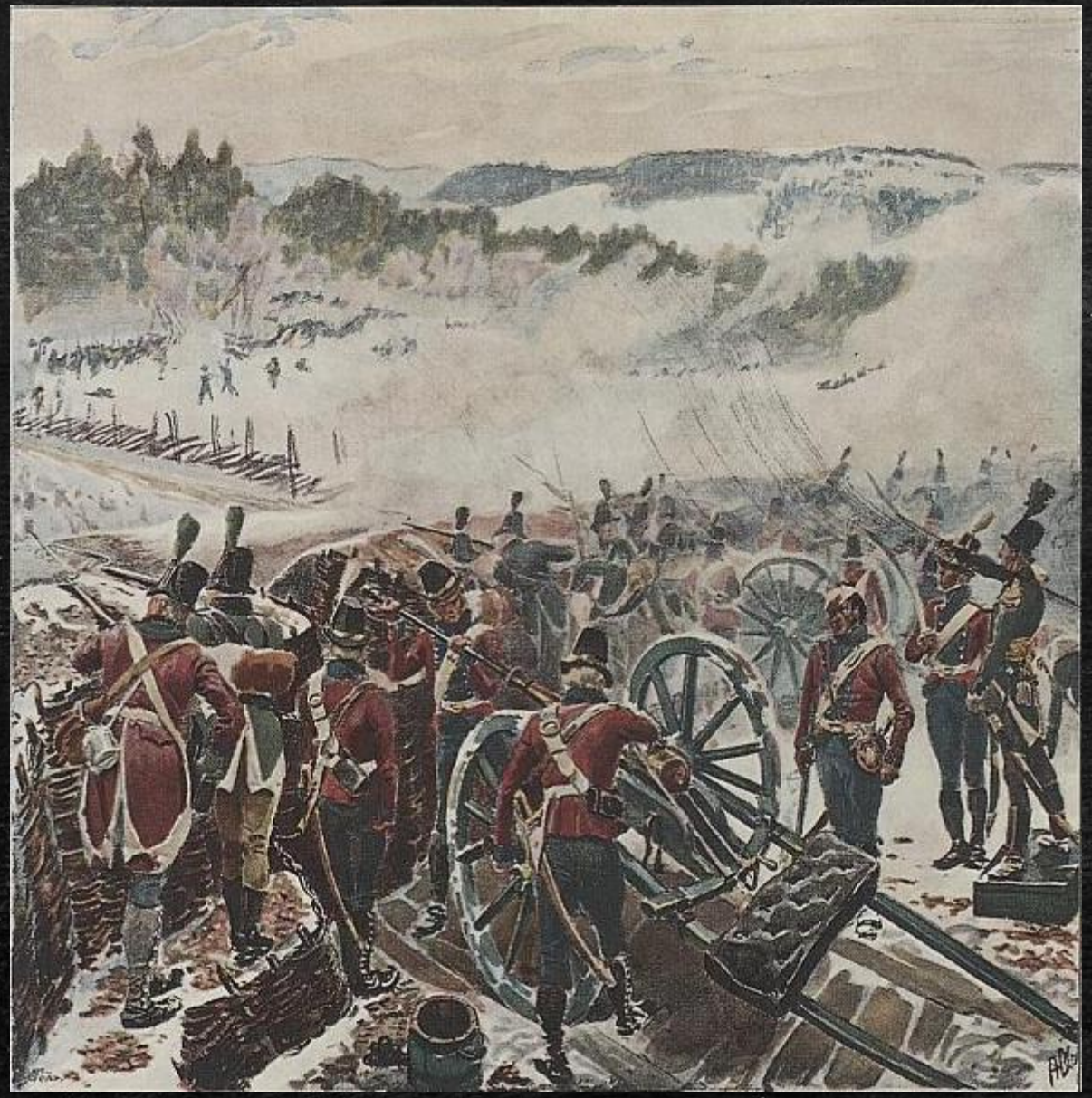

Slaget vid Lier

31 svenskar dog och 70 skadade

3 norrmän dog 30 skadade

Svenskarna retirerade mot

Matrand

Svenska Regementet Royal Suêde.

Jägare af Lif-Regements Grenadier-korps.

Svenska uniformer

Svenska Trupper vid krigets utbrott

Norska uniformer

Fälttåget mot Norge var ett kort krig som utkämpades på grund av Norges krav på självständighet i strid mot den union som Danmark och Sverige enats om i freden i Kiel 1814.

Fredsavtalet, konventionen i Moss, undertecknades den 14 augusti 1814 och var i praktiken ett eldupphöravtal mellan den svenska kungen och det norska Stortinget. Konventionen blev grunden för unionen mellan Sverige och Norge som varade tills Norge förklarade sig självständigt år 1905.

Freden i Kiel slöts den 14 januari 1814 i Kiel mellan å ena sidan Sverige och Storbritannien och å andra sidan Danmark, och var inledningen till, och enligt svenskt synpunkt grundlagsskyddet för, den Svensk-norska unionen som existerade mellan 1814-1905. Fredstraktatet var ett resultat av att Danmark som Napoleons bundsförvant stod på den förlorande sidan i Napoleonkrigen, medan Sverige stod på den segrande allierade sidan.

Efter slaget vid Leipzig 1813 vände den svenske tronföljaren Karl Johan, som var överbefälhavare för den allierade Nordarmén, sina trupper mot Danmark och tvingade detta land till fred. Enligt fredstraktaten i Kiel avträdde den danska konungen Norge till konungen av Sverige medan Sverige avträdde Svenska Pommern och Rügen till Danmark samt en miljon riksdaler.

I det första utkastet till fredstraktaten omfattade det hela kungariket Norge, men i det färdiga traktaten undantogs de norska biländerna, Grönland, Island och Färöarna. Mellan första utkastet och det slutgiltiga traktatet ändrades också Norges status, från att det skulle införlivas i Sverige, till att det skulle bilda ett konungarike under svenska kungens ägande och suveränitet. Avtalet att Norge skulle tvingas in i en union med Sverige och dessutom skulle förlora sina biländer väckte stor vrede i Norge. Den 17 maj antogs den norska grundlagen (baserad på Montesquieus maktdelningslära) i Eidsvoll, och den folkvalda församlingen valde därpå den danske arvprinsen Kristian Fredrik (sedermera Kristian VIII av Danmark) till norsk kung. Men utan utländskt stöd kunde inte den nya regimen i längden stå emot den svenska kronprinsen Karl Johans krav på Kieltraktatens uppfyllande, och efter ett kort krig, i Sverige kallat Fälttåget mot Norge, fick norrmännen ge vika. Den 4 november 1814 enades så stortinget och de svenska förhandlarna om villkoren, och en reviderad norsk författning antogs och Karl XIII (i Norge Karl II) valdes till norsk kung i en personalunion med Sverige.

Slag under kriget

Datum	Plats	Svenska förluster/ Norska förluster		Resultat
29 juli 1814	Invasionen av Hvaleröarna	3 döda	inga	Sverige ockuperar Hvaleröarna
1-4 augusti 1814	Erövringen av Fredrikstad	?	?	Svensk seger. Fredrikstad erövras, och garnisonen på Fredriksstads fästning kapitulerar.
2 augusti 1814	Slaget vid Lier (1814)	31 döda, 70 skadade	3 döda, 30 skadade	Norsk seger. Svenskarna retirerar till Matrand.
5 augusti 1814	Slaget vid Matrand	70 döda, 270 tillfångatagna	50 dödare, 70 skadade och 15 tillfångatagna	Norsk seger. Svenskarna retirerar till Sverige
9 augusti 1814	Slaget vid Langnes skans	100 döda och skadade	6 döda och 10 skadade	Norsk seger.
14 augusti 1814	Slaget vid Kjölbergs bro	3 döda, 15 skadade	Omkring 30 tillfångatagna	Svensk seger. Vapenvila beordrades. Historiska sista striden mellan Sverige och Norge.

En vapenvila slöts den 14 augusti 1814 i Moss. Avtalet ingicks mellan Jean Baptiste Bernadotte, på den svenska kungens vägnar, och det norska Stortinget. Eftersom svenskarna inte erkände Kristian Frederiks krav på den norska tronen, var han inte heller en av avtalets parter. Kristian Frederik gick med på att avstå från den norska tronen och att återvända till Danmark om Sverige accepterade den norska konstitutionen och en löst sammansatt union.

Byggnaden i Moss
Där avtalet
Undertecknades
Mellan
Sverige och Norge

14/8-1814

Svensk förhandlare

Magnus Björnstjärna

Född 10/10-1779 (Dresden)

Död 6/10 – 1847 (Stockholm)

Norrmänen var upprörda över resultatet

Här hände det blodigaste slaget

Matrand

2,4 mil från den svenska gränsen

Eidskogs kyrka (2006)

Enligt Sven Rosborn

336 döda svenskar (varav 17 officerare)

176 döda norrmän

Eidskogs areal 640 kv kilometer

Andreas Samuel Krebs ledde de **norska styrkorna** Hade 2 000 man

Carl Pontus Gahn ledde de **svenska styrkorna**
Kl. 3 på morgonen 5 augusti träffade man på varandra

Kl. 11 var slaget över

Enligt källor: Norge fick 50 dödade norrmän och 60 sårade, 12 tillfångatagna,
Svenskar tillfångatagna: 223, 12 officerare, 4 läkare, 1 präst, 1 st länsman, 1 landshövding

Gahn påstod 48 döda svenskar (troligen för få)
(Källor: Lowzow H. D. (1914) Kampen foran Kongsvinger Forsvarsforeningen)
Rastad Per-Erik, (1982) Kongsvingers festnings historie. Krigsårene 1807 – 1814 Kongsvinger Kommun